

Notícies de l'entitat

Sortida a Besalú

El passat 18 de novembre es va fer la sortida de la Tardor Literària, enguany a Besalú, població on transcorre l'acció principal del llibre *El pont dels Jueus*.

El grup era format per unes 40 persones de totes les edats, i sortírem d'hora en autocar, un dia fred de tardor amb glaçada a Argenton. Després d'una breu pausa per esmorzar a Maçanet de la Selva, arribàrem a Besalú pels volts de les deu del matí. El dia era molt bonic, sense un sol núvol i, després d'arribar-nos fins a la plaça Llibertat, començarem la visita organitzada per la població, sota la tutela de l'oficina de turisme de Besalú.

Farem una breu introducció de la història de la vila comtal. L'origen fou el castell de Besalú, que ja trobem documentat al segle X, bastit dalt del turó on hi ha les restes de la canònica de Santa Maria, que és privada i que no poguérem visitar. El traçat actual de la vila no respon fidelment al seu estat original, però l'existència d'importants edificis medievals possibilita una interessant lectura de la urbanització de l'edat mitjana, ja que Besalú deixa veure una estructura arquitectònica i urbanística força coherents tot i les contradiccions que comporta el llarg procés de construcció.

Però l'època històrica més important per al poble s'esdevé a partir de la conquesta de Girona pels carolingis (785), quan els reis francs encomanaren l'administració de la seva comarca a la figura del comte. El primer comte independent de Besalú va ser Miró I el Jove, fill de Guifré el Pilós. Miró III Bonfill (967-984) fou comte de Besalú i també bisbe de Girona, gran fun-

El pont de Besalú amb la torre vestida

dador i benefactor d'esglésies i monestirs, que donaren un nou impuls a la vila.

El fill gran d'Oliba Cabreta, Bernat I Tallaferro (990-1020), fou qui governà Besalú i l'administrà amb major encert. Per això, mereix un capítol a part dins la història dels comtes. Els quatre comtes posteriors intenten mantenir el prestigi del comtat, però la seva ubicació geogràfica en una regió muntanyenca fora dels nous eixos d'expansió en determina l'inici de la seva decadència. El 1111 Besalú perd la independència comtal per manca de descendència de Bernat III i arriba la fusió amb la casa de Barcelona. Però la desaparició dels comtes privatis a Besalú no suposa una disminució de la població a la vila.

Passem ja a explicar la visita. Primer de tot anàrem el Miqvé o banys de purificació jueus, que són una de les construccions més importants de la vila. Es tracta d'un edifici de pedra, concretament travertí, amb volta de canó típicament romànica, del segle XII. El Miqvé subterrani, al qual

es baixa per una escala de pedra, era el lloc on es complia, per immersió total, el ritus religiós del bany de les dones després del període menstrual, tal com havia estat imposat pels hebreus des de temps antiquíssims. Ens encabírem tot el grup i escoltàrem les explicacions de la guia, que ens permeteren descobrir un forat en un dels graons per on entrava i sortia l'aigua del riu Fluvià.

Seguidament anàrem a veure un audiovisual molt ben fet que fa una volta virtual en imatges per tota la història de la vila, des de l'època prehistòrica fins als nostres dies. Seguidament, tot aturant-nos davant del portal medieval de l'antic hospital de Sant Julià, visitàrem el magnífic monestir benedictí de Sant Pere de Besalú, del qual només en resta l'església caracteritzada per la seva grandiositat. Va ser fundada l'any 977 pel comte-bisbe Miró i consagrada l'any 1003 pel conegut comte Bernat I Tallaferro. Aquesta església conté la peculiaritat de tenir un deambulatori, pas exclusiu de peregrins en l'època medieval, on s'hi venera-

ENRIC SUBIÑÀ

JULIA LLADO

JULIA LLADO

El grup argentoní
posa en el pontEnric Subiñà i Lluïsa
Navarro llegeixen
fragments d'*El pont
dels Jueus*

ven les relíquies de Sant Prim i Felicià. Sobre les vuit columnes que separen el deambulatori de l'altar major, hi trobem els capitells que reproduïxen imatges de la Bíblia, i que molt bé ens explicà la guia. En sortir ens ensenyaren un bonic detall de la façana, que té un finestral molt especial on es veuen dos lleons, símbol de la força, el poder i la protecció que oferia l'església. Sota els lleons, observàrem un simi i una serp, que representen el mal i el paganisme.

La següent parada fou en l'església parroquial de la vila, Sant Vicenç de Besalú, documentada a l'any 977 en època del comte-bisbe Miró. És una església romànica amb algun element de transició al gòtic, tal i com ho demostra la rosassa i el finestral. Ens ensenyaren la Veracreu, que és on

es guardaven restes de la creu de Crist. L'original, portada per Bernat Tallaferro des de Roma l'any 1017, fou robada l'any 1899, i l'actual fou cedida per Francesc Cambó l'any 1923.

Amb això acabàrem la visita guiada, i iniciàrem una volta pels carrers medievals de la vila tot observant un casal medieval del segle XIII a tocar de la plaça Llibertat, amb vuit magnífics arcs rebaixats i vuit finestres triforades al damunt. Posteriorment, ens aturàrem davant les muralles i el portal medieval del carrer comte Tallaferro.

La visita l'acabàrem en el lloc central del la novel·la d'en Martí Gironell, el pont. Cal dir que l'actual pont data de finals del segle XIV, i té sis ulls, molt restaurats ja que durant la Guerra Civil del segle passat els bombar-

dejos els van destruir tots, i no es va restaurar fins a l'any 1965. També en aquell moment es construí la coneguda torre central amb merlets, de la qual en parlen els textos antics però no ens n'ha arribat cap imatge. Aquells dies la torre estava "vestida" amb roba de colors, una iniciativa del Col·legi d'Arquitectes de Girona, tal i com s'observa en la fotografia que reproduïm. També aprofitàrem per fer-nos-hi la fotografia de tot el grup.

Però una bona jornada no s'acaba sense un bon dinar, i a tal efecte anàrem a la coneguda Fonda Siquès, on aprofitàrem per parlar de la visita del dia i de molts altres temes que la sobretaula acompanya i, evidentment, brindàrem amb una copa de cava.

Enric Subiñà